

Starogard Gdański, dnia 09.01.2018 r.

RGOKiOŚ.6224.1.2018
ID 781812

wg rozdzielnika

Dotyczy: interpelacji i zapytań radnych z XLVIII sesji Rady Miasta Starogard Gdański w sprawie poprawy jakości powietrza

W odpowiedzi na interpelację złożoną przez radnego Wojciecha Milewskiego, a także w nawiązaniu do pytań zadanych przez radnych Tomasza Walczaka i Ryszarda Gajdę podczas XLVIII sesji Rady Miasta, dotyczących kwestii działań podejmowanych w celu poprawy jakości powietrza atmosferycznego w Starogardzie Gdańskim uprzejmie informuję, co następuje:

Nie ulega wątpliwości, że stan powietrza w Starogardzie Gdańskim jest zły i należy podejmować szereg działań, aby doprowadzić do jego poprawy. Jednak odnosząc się do ostatnich doniesień medialnych, ukazujących Starogard Gdański w gronie 15 najbardziej zanieczyszczonych pod względem powietrza miast w Polsce, należy zauważyć, że podczas tworzenia zestawienia nie wzięto pod uwagę dwóch bardzo ważnych czynników. Pierwszy z nich polega na tym, że w wielu miejscowościach, również tych położonych na terenie naszego województwa, nie znajduje się stacja monitorowania powietrza należąca do Państwowego Monitoringu Środowiska. Przedstawiony ranking ma zatem charakter wybiórczy i opiera się wyłącznie na zestawieniu miast wyposażonych w odpowiednią infrastrukturę do badania jakości powietrza. Drugim zaś elementem sprawiającym, że prezentowane przez media informacje nie oddają rzeczywistego stanu powietrza jest fakt, iż na terenie Starogardu Gdańskiego znajduje się wyłącznie jedna stacja pomiarowa przy ul. Lubichowskiej. W związku z tym pomiary przez nią dokonywane dotyczą stosunkowo niewielkiego obszaru, leżącego w bezpośrednim jej sąsiedztwie. Nie odzwierciedla to natomiast stanu powietrza w całym mieście.

Jeśli chodzi o główne źródła zanieczyszczenia powietrza w Starogardzie Gdańskim, to teza mówiąca o tym, że przyczyną złej jakości powietrza w mieście jest działalność przemysłowa, wydaje się być nieprawdziwa. Z danych pozyskanych z Wydziału Ochrony Środowiska i Rolnictwa Starostwa Powiatowego w Starogardzie Gdańskim, działającego w imieniu Starosty Starogardzkiego jako organu właściwego w sprawach przedsiębiorców korzystających ze środowiska wynika, że w 2017 roku, pomimo przeprowadzonych kontroli, nie stwierdzono negatywnego oddziaływania na środowisko poprzez ponadnormatywne zanieczyszczanie powietrza atmosferycznego.

Według informacji udostępnianych przez Krajowy Ośrodek Bilansowania i Zarządzania Emisjami, znajdujący się w strukturach Instytutu Ochrony Środowiska – Państwowego Instytutu Badawczego za główną przyczynę zanieczyszczenia powietrza w Polsce uznaje się tzw. niską emisję powierzchniową, czyli spaliny pochodzące z kotłów i pieców na paliwa stałe, znajdujących się w gospodarstwach domowych. Szacuje się, że średnio 52 % zanieczyszczeń powietrza wywodzi się właśnie z niskiej emisji. Na kolejnym miejscu stawia się przemysł, który

dostarcza 17 % zanieczyszczeń, a dalej transport drogowy, energetykę i inne źródła z odpowiednio 10 %, 9 % i 8 % udziałem w całkowitym poziomie zanieczyszczeń.

Działania na rzecz zmniejszenia poziomu zanieczyszczenia powietrza winny być prowadzone na wielu poziomach. Najważniejsze są odpowiednie uregulowania prawne w postaci ustaw i rozporządzeń. Dlatego poprawa jakości powietrza w Polsce najbardziej uzależniona jest od wprowadzenia zapowiadanych przez rząd przepisów dotyczących m.in. normy jakości paliw stałych, obowiązku przyłączenia do sieci ciepłowniczej, ochrony przed ubóstwem energetycznym, programów finansowych na rzecz ochrony powietrza itd.

Kolejnym poziomem, na którym możliwe jest wprowadzenie rozwiązań prawnych na rzecz poprawy jakości powietrza jest samorząd województwa. Zgodnie z art. 96 ustawy prawo ochrony środowiska „sejmik województwa może, w drodze uchwały, w celu zapobieżenia negatywnemu oddziaływaniu na zdrowie ludzi lub na środowisko, wprowadzić ograniczenia lub zakazy w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw.” Takie „uchwały antysmogowe” ma już siedem województw w Polsce. W najbliższym czasie wystąpię do Zarządu Województwa Pomorskiego o rozważenie możliwości wprowadzenia stosownych rozwiązań także na obszarze naszego województwa.

Poniżej przedstawiam podejmowane i planowane działania Gminy Miejskiej Starogard Gdański na rzecz poprawy jakości powietrza:

1. Począwszy od roku 2011 głównym działaniem Gminy Miejskiej Starogard Gdański w celu poprawy jakości powietrza na jej terenie jest coroczny udział w konkursie organizowanym przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Gdańsku pn. „Czyste Powietrze Pomorza”, w ramach którego mieszkańcy mogą się ubiegać o dofinansowanie na likwidację kotłów opalanych węglem lub koksem i ich wymianę na inne, bardziej ekologiczne źródło energii cieplnej, tj. kocioł opalany gazem lub biomasą, pompę ciepła, kolektory słoneczne lub przyłączenie do sieci ciepłowniczej. Dzięki dofinansowaniom z WFOŚiGW oraz ze środków własnych gminy w latach 2011-2017 mieszkańcy wymienili łącznie 277 pieców, w tym 200 na piece gazowe, 5 na piece opalane biomasą, 10 na kolektory słoneczne, 6 na pompę ciepła, a 56 podłączyło się do sieci ciepłowniczej. Planujemy zwiększenie środków z budżetu gminy na realizację tego programu w kolejnych latach.
2. Zrealizowano lub w najbliższym okresie będą realizowane inwestycje polegające na termomodernizacji budynków użyteczności publicznej, będących w posiadaniu gminy, co z pewnością było i będzie nie bez znaczenia dla poprawy jakości powietrza.
3. Na bieżąco prowadzone są kontrole przez Straż Miejską w związku z art. 191 ustawy o odpadach, tj. pod kątem termicznego przekształcania odpadów poza spalarnią odpadów. W 2016 roku przeprowadzono 98 takich kontroli, w wyniku czego sporządzono 1 wniosek o ukaranie do sądu, ukarano mandatami karnymi 14 osób na kwotę 1 250 zł oraz pouczone 33 osoby, natomiast w okresie od dnia 1.01.2017 r. do dnia 6.12.2017 r. przeprowadzono 114 kontroli, co spowodowało, że mandatami karnymi ukarano 20 osób na kwotę 1 950 zł oraz pouczone 54 osoby. W najbliższym czasie nastąpi intensyfikacja działań SM w tym zakresie.
4. W zakresie zmniejszenia zanieczyszczeń z tytułu transportu drogowego:
 - prowadzenie działań na rzecz budowy obwodnicy Starogardu Gdańskiego, która – dzięki wyprowadzeniu ruchu tranzytowego poza miasto – obniży poziom zanieczyszczenia spalinami i hałasem,

- wymiana taboru komunikacji miejskiej na proekologiczny (w roku 2018 nastąpi zakup 11 autobusów o standardzie emisji spalin Euro 6; w kolejnych latach planowany jest zakup autobusów hybrydowych lub elektrycznych),
 - wspieranie elektromobilności poprzez montaż na terenie miasta stacji ładowania pojazdów elektrycznych (pierwsze takie stacje pojawią się w roku 2018) oraz wprowadzenie darmowego parkowania samochodów elektrycznych w strefie płatnego parkowania i na płatnych parkingach gminnych,
 - popularyzacja transportu rowerowego (rozwój sieci dróg rowerowych, rozpoczęcie prac nad systemem roweru miejskiego),
 - wprowadzenie – wzorem Krakowa – darmowej komunikacji miejskiej dla właścicieli samochodów osobowych w dni, w których przekroczony jest poziom stężenia szkodliwych pyłów w powietrzu.
5. Wdrożenie w 2018 roku gminnego systemu informowania o jakości powietrza, opartego na sieci czujników badających poziom zanieczyszczeń (stężeń pyłów PM 10 i PM 2,5), w ramach którego każdy z mieszkańców będzie mógł zasięgnąć informacji o aktualnym stanie powietrza i na tej podstawie planować swoją aktywność poprzez dostosowanie czasu i miejsca przebywania na zewnątrz budynków w mieście do występującego w danej chwili poziomu zanieczyszczeń powietrza, a także będzie możliwość dokładniejszej niż do tej pory identyfikacji źródeł odpowiedzialnych za złą jakość powietrza. Dzięki takiemu systemowi będzie można również skuteczniej zarządzać jakością powietrza na terenie miasta oraz poprawić efektywność prowadzonych działań w tym zakresie. Środki na wdrożenie tego systemu zostaną uwzględnione w projekcie uchwały w sprawie zmiany budżetu gminy na najbliższej sesji Rady Miasta.
6. Zakup tzw. „Mobilnej platformy monitoringu wybranych parametrów niskiej emisji z wykorzystaniem dronów”, w ramach której pomiar niskiej emisji dokonywany jest on-line przy udziale drona, wyposażonego w mierniki stężenia pyłów, dwutlenku i tlenku węgla. System umożliwi rejestrację przelotów (obraz z kamery na pokładzie drona, wysokość/odległość od emitera uzyskana za pomocą dalmierza, pozycja geograficzna), wizualizacji danych i wyników oraz ich interpretacji na mapie, w tym przy zastosowaniu narzędzi GIS. Dzięki zastosowaniu drona skraca się znacznie czas procedury kontrolnej, bo urządzenie pobierając próbkę dymu wydobywającą się z komina, natychmiast bada jej skład. Za pomocą specjalnego oprogramowania dane trafiają do operatora i są zapisywane w bazie. Obecność szkodliwych gazów i pyłów świadczy o tym, że właściciel kontrolowanej nieruchomości do jej ogrzewania używa słabej jakości paliwa stałego lub spala w piecu np. odpady. Zakup drona planowany jest w latach 2018-2019.
7. Uczestnictwo w konkursie pn. „Human Smart Cities. Inteligentne miasta współtworzone przez mieszkańców”. W ramach tego konkursu przygotowano i złożono wnioski, zgłaszając projekt pn. „TworzyMY zdrową atmosferę”, gdzie jednym z elementów do realizacji mają być:
- eko-przystanki, składające się m. in. z: zadaszenia z panelami fotowoltaicznymi, własnego oświetlenia z czujnikiem zmierzchu, czujnika zanieczyszczenia powietrza, dotykowych paneli LCD wyświetlających treści edukacyjne z dziedziny ochrony środowiska, ściany pokrytej mchem pochłaniającym smog;
 - domowe czujniki smogu, włączające mieszkańców w poprawę powietrza w mieście;
 - prezentacja mieszkańcom na interaktywnym modelu 3D poziomu zanieczyszczenia powietrza w mieście, gdzie zamieszczane będą dane pochodzące z czujników.
8. Bardzo istotnym czynnikiem w ograniczaniu smogu jest ciągle inwestowanie w odpowiednią infrastrukturę, sprzyjającą minimalizacji tego zjawiska. Dlatego też

Prezydent Miasta Starogard Gdański

zamierzamy zacieśnić współpracę ze spółkami, dostarczającymi ciepło systemowe oraz gaz ziemny, w celu rozbudowy sieci przesyłowych na terenie miasta. Co więcej, w walkę z niską emisją, poza działaniami gminnymi, coraz częściej włączają się również różne instytucje, m. in. fundacja PGNiG im. Ignacego Łukasiewicza poprzez konkurs pn. „Powietrze bez śmieci”, czy też starogardzkie szkoły ponadpodstawowe, biorące udział w konkursie #STOPSMOG, w ramach którego otrzymały one urządzenia służące pomiarom powietrza, za pomocą których uczniowie obserwować będą jego jakość, a następnie, na podstawie wyników pomiarów, przedstawiają prezentację zawierającą wnioski z dokonanych obserwacji i proponują sposoby na ograniczenie zanieczyszczeń wprowadzanych do powietrza.

9. Wzmocnienie działań informacyjno-edukacyjnych (informowanie o zanieczyszczeniu powietrza oraz edukowanie mieszkańców) – planowane jest podjęcie szeroko zakrojonych i kompleksowych działań w tym względzie. Działania edukacyjne powinny być kierowane zarówno do dzieci, młodzieży jak i dorosłych. Im większy poziom świadomości problemu i możliwych rozwiązań, tym większa aprobata społeczna dla zmian.

Reasumując, pragnę nadmienić, iż pomimo działań i inicjatyw płynących ze strony samorządu gminnego, poprawa jakości powietrza czy to w Starogardzie Gdańskim, czy też w innych miejscowościach w Polsce, wymaga zarówno wdrożenia i finansowania rozwiązań systemowych na szczeblu ponadgminnym, jak i jednostkowego poczucia odpowiedzialności za stan powietrza przez każdego mieszkańca miasta. Dlatego też w dniu 31 stycznia br. zamierzamy zorganizować debatę, poświęconą omawianym powyżej sprawom, z udziałem m. in. przedstawicieli władz i urzędników samorządowych, radnych, gestorów sieci, instytucji kompetentnych w tematyce powietrza, mediów oraz wszystkich osób chętnych do uczestnictwa w spotkaniu. O szczegółach poinformujemy niebawem.

Z poważaniem

PREZYDENT MIASTA

Janusz Stankowiak

Otrzymują:

1. Przewodniczący RM Starogard Gdański Pan Jarosław Czyżewski
2. Wiceprzewodniczący RM Starogard Gdański Pan Tomasz Walczak
3. Radny RM Starogard Gdański Pan Wojciech Milewski
4. Radny RM Starogard Gdański Pan Ryszard Gajda
5. a/a

S.B. /58 56 137 78/

05.01.2018 r.